Anul I. Nr. 5. August 1935.

ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE

Apar odată pe lună.

Director: Traian Brăileanu.
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuți

CUPRINSUL

ARTICOLE

I. Traian Brăileanu . . . Ideea comunității romînești p. 1.
II. Barbu Slușanschi . . . Doctrina mișcării, „Action Francaise" p. 3.
III. Nicolau - Bârlad . . . Răspunderea generațiilor p. 11.
IV. G. Macrin . . . . . Taberele de muncă p. 16.
V. Leon Țopa . . . . . Familia și Statul p. 23.

REDACȚIA: Cernăuți, str. General Berthelot 5.
ADMINISTRAȚIA: Cernăuți, str. Baltinester 15.
Abonamentul pentru 1 an . . . . . Lei 60
Exemplarul . . . . . Lei 5

Tip. Bucur Orendovici, Suceava

www.dacoromanica.ro

ANUL I .Nr. 5. August 1935.

Insemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRĂILEANU.
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuți

Ideea comunității romînești

Începe să se desluşească tot mai limpede drumul „Însemnărilor". Acest drum porneşte dela o *Idee,* ideea comunităţii romîneşti *cum ar trebui să fie,* coboară apoi şi se înfige în realitatea socială romînească, brăzdînd-o, răscolind-o pentru a o plămădi şi turna în tiparul acelei idei. În acest proces de înfăptuire a comunităţii romîneşti *ideale* materia socială trebuie prelucrată, structurată.

Din sfera teoriei pure unde ideea comunităţii omeneşti se naşte ca imagine desprinsă de condiţiunile de timp şi spaţiu, *acţiunea* o atrage în cîmpul înfăptuirilor practice, punînd-o în contact cu substratul social concret şi singular, supus determinării istorice şi geografice. Din această clipă ideea devine o *forţă creatoare.* Ea pune în mişcare ritmică şi ordonată elementele sociale, indivizii, grupîndu-i într'o comunitate spirituală, într'o unitate însufleţită de un *ideal* comun.

Ideea îşi are deci originea în teoria pură, în ştiinţa socială, aşa cum a fost elaborată şi expusă în lucrările noastre: „Introducere în Sociologie", „Sociologia generală" şi „Politica".

De aci ea s'a coborît în zbuciumul vieţii sociale romîneşti. În „Însemnările" noastre se oglindeşte lupta ei cu materia, drama în care ideea, aşa nădăjduim, va ieşi triumfătoare. Dar „Însemnările" nu au numai rolul pasiv de oglindă, ci şi de îndreptar, de verificare a teoriei şi călăuzire a acţiunii. În „Însemnări", înfăptuitorii comunităţii romîneşti ideale vor putea urmări drumul parcurs, vor putea măsura etapele, pe scurt, vor putea munci după un plan bine chibzuit, fără primejdie de a devia dela drumul drept.

„Insemnările" conţin astfel o tehnică socială, un ansamblu de regule servind acţiunea practică şi întemeiate pe ştiinţă.

Pornind dela *Idee* noi nu suntem *utopişti.* Noi n'am plăs-

www.dacoromanica.ro

muit idealul nostru din dorințe vagi și himerice, ci acest ideal este rodul științei, a cumpenirii raționale a țintei spre care tinde acțiunea noastră și a mijloacelor potrivite pentru atingerea țintei „*Republica* lui *Platon*, zice *Kant* (în *Critica rațiunii pure*), a devenit proverbială ca un exemplu, pretins izbitor, de perfecțiune visată ce-și poate avea sediul numai în creerul unui gînditor fără ocupație, și *Brucker* găsește că e ridicolă afirmația filozofului că nicicînd un principe n'ar guverna bine, dacă nu s'ar fi împărtășit de idei. Dar am face mai bine să urmărim această cugetare mai de aproape și, (acolo unde eminentul bărbat ne lasă fără ajutor), să o lămurim printr'o nouă străduință, decît să o punem ca nefolositoare la o parte subt pretextul prea mizerabil și păgubitor că ar fi irealizabilă. O constituție avînd ca scop *cea mai mare libertate omenească* după legi cari fac că *libertatea fiecăruia să poată coexista cu cea a altora*, (nu avînd ca scop cea mai mare fericire, căci aceasta va urma acuma dela sine), este totuș o idee necesară, care trebuie pusă la bază nu numai în primul proiect al unei constituții, ci și la toate legile și unde la început trebuie să facem abstracție de piedicele prezente, cari poate că n'ar rezulta în mod inevitabil atît din natura omenească cît mai vîrtos din neglijarea adevăratelor idei la legiferare. Căci nimic mai păgubitor și mai nedemn de un filozof nu se poate găsi decît apelul vulgar la o experiență pretinsă contrară, care doar nici n'ar exista dacă acele instituții ar fi întemeiate de cu bună vreme pe idei și în locul lor concepte necioplite n'ar fi zădărnicit toată intenția bună, chiar din cauza că au fost scoase din experiență. Cu cît legislația și guvernămîntul ar fi întocmite mai în conformitate cu această idee, cu atît mai rare fără îndoială ar deveni pedepsele, și atunci e deci foarte rațional (cum afirmă *Platon*) că, la o orînduire perfectă a lor, pedepsele să nu fie deloc necesare, Ori, deși acest din urmă lucru nu s'ar înfăptui niciodată, totuș e perfect justă ideea care ia acest *maximum* ca arhetip pentru a apropia, după el, constituția legală a oamenilor tot mai mult de perfecțiunea cea mai mare posibilă . . . E cu totul condamnabil, închee Kant, de a lua legile pentru ceea ce *trebuie să fac* dela *ceea ce se face* sau de a vrea să le limităm prin ceea ce se face.“

Ideea „națiunii romîne ca organism politic“ structurat după legi izvorîte din *firea* sa, stă la temelia doctrinei și acțiunii „naționaliste“ romînești. „Însemnările“ caută să dea acestei idei puterea de a străbate spre țintă, susținînd astfel năzuința acelora cari și-au pus mintea și brațele în slujba înfăptuirii ei.

www.dacoromanica.ro

Doctrina mişcării „Action Francaise"

Naţionaliştii de pretutindeni văd în Franţa de astăzi un termen de comparaţie negativ. Pentru lămurirea noilor idealuri politice şi sociale, se spune obişnuit: „aşa cum nu este în Franţa". În care Franţă? Aceea a structurii sociale şi politice actuale. Pe de altă parte jinduitorii stîngii de pretutindeni se'ntrec cu laude şi osanale întru „generozitatea" şi „cuminţenia" patriei *drepturilor omului*, unic adăpost al umanităţii şi al înţelepciunii.

Internaţionaliştii s'au prea grăbit cu laudele. Ei au motive temeinice să înceteze a vedea în moştenirea Regilor un miel de jertfă şi un azil de mîntuire al seminţiei „năpăstuite". Mişcările franceze de dreapta, „Action Francaise", „Croix de feu", învederează că spiritul sănătos al Franţei tradiţionale încă n'a pierit. Franţa nu trebuie judecată după faţada ei oficială, aşa de radical roşie la prima vedere. Şi Romînia văzută de departe apare mai mult roşie decît verde. Dar destul să te apropii şi să străbaţi zidul opac al agenţiilor telegrafice, care zice-se transmit ştiri obiective, şi presa, care se spune că reprezintă opinia publică, şi deosebeşti realitatea sufletească a ţării, mai pretutindeni năduşită încă de reprezentanţii „naţionali" ai internaţionalelor financiare sau ideologice.

În Europa sunt astăzi două categorii de State: cele care au înfăptuit revoluţia morală şi politică în linia spiritului istoric al timpului, — Italia şi Germania, în parte Polonia — apoi celelalte, care fatalmente nu se vor putea sustrage influenţei, după cum pe rînd au fost răvăşite de ideile revoluţiei franceze. De accea, înainte de a osîndi pripit statele în care evoluţia a întîrziat, să deosebim de unde bate vîntul în fiecare din ele. Privind situaţia din Franţa, răzvedită lumii întregi din tulburările izbucnite în Februarie 1934, ne vom încredinţa că, precum la noi, există şi acolo sîmburele bine încolţit al prefacerilor şi orînduirilor viitoare, în sensul spiritului vremii, de limpezire a confuziilor inter- şi intranaţionale. — Vom înfăţişa mişcările naţionaliste fran-

www.dacoromanica.ro

ceze „Action francaise“ după izvoare directe*).

L'Action Francaise s'a născut din viltoarea afacerii Dreyfus, ca reacţiune naţională împotriva doctrinelor decadente ale acelor intelectuali umanitarişti care desarmau Franţa moralmente şi materialmente în virtutea tradiţiei bolnave a pesimismului politic izvorît din înfrîngerea suferită în 1870. Henri *Vaugeois* fondă la 1889 *Liga Patriei franceze*, în care instinctul de conservare naţională reuni dela început pe mai mulţi oameni de cultură, între cari şi Charles *Maurras*, Maurice *Barrès*, *Cavaignae*, Jules *Lemaître*, Francois *Coppée*. Această ligă, concepută ca mişcare politică, în care nu lipseau nici talentele, nici devotamentele şi nici resursele, dură pînă în 1902, cînd înfrîngerea în alegeri o risipi. Ceeace o ruină de fapt fu *lipsa unei doctrine precizate* Fructul acestei experienţe fu o nouă grupare, în care cercetarea şi studierea principiilor vieţii naţionale deveni preocuparea de căpetenie. Lîngă Henri *Vaugeois* veniră Lucien *Moreau* „marele rectificator, cel mai cuminte şi cel mai violent dintre noi“, cum îl caracteriză Leon *Daudet*, Leon de *Montesquiou*, Maurice *Pujo*, Charles *Maurras*, Jacques *Bainville*. Compusă în majoritate din republicani (afară de *Maurras* şi *Bainville*), această grupare, lipsită de idei preconcepute, după mai puţin de trei ani de studii obiective, se declară regalistă în plină epocă republicană. Principiile stabilite se cuprind în cîteva rînduri, cari ani de-a rîndul au fost imprimate pe coperta revistei *Action francaise*. Adresîndu-se patriotismului conştient, cugetat şi raţional, Acţiunea franceză, inspirată din sentimentul naţional, şi a luat drept sarcină să supună acest sentiment unei discipline serioase; statornicind principiul că:

„Un adevărat naţionalist aşează Patria înaintea tuturor lucrurilor; deci el concepe, tratează şi rezolvă chestiunile politice pendente în raport cu interesul naţional şi nu cu capriciile sale de sentiment, gusturile sau desgusturile sale, cu înclinările sau aversiunile sale; în raport cu interesul naţional şi nu cu lenea sa de spirit sau cu calculele sale private sau interesele sale personale.“

---

*) *Un mouvement national, l'Action Francaise, origine doctrine, moyens, but, par Louis Gonnet,* (secretar al comisiei de propagandă al A. F.) în *Les Documents Nationaux* Nr. 30 din Mai 1934.

www.dacoromanica.ro

Adoptînd această regulă în cercetarea problemei naţionale, Acţiunea franceză a fost nevoită sa recunoască necesitatea riguroasă a Monarchiei tradiţionale, leac unic împotriva haosului democratic contemporan. „Dacă voim să păstrăm Franţa şi punem mai presus de toate salvarea ei, trebuie să ajungem la monarchie; examenul detaliat al situaţiei arată că o renaştere franceză nu e cu putinţă decît cu această condiţie. Dacă restaurarea monarchiei pare dificilă, aceasta nu dovedeşte decît un lucru: dificultatea unei renaşteri franceze. Dacă o voim pe aceasta, trebuie să voim şi monarchia".

Principiul acesta a fost demonstrat în nenumărate articole din revista şi ziarul „Action Francaise", iar demonstrarea a fost sintetizată în lucrările dlui Charles *Maurras*: „Ancheta asupra Monarchiei" şi „Kiel şi Tanger, sau Republica franceză în faţa Europei",*) studii pe care nici un doctrinar republican nu le-a deszis vreodată.

Sporirea numărului regaliştilor partizani ai ideilor, doctrinelor şi metodelor Acţiunii franceze, duse la creerea Ligii Acţiunii franceze, ai cărei membri aderenţi semnează la intrare următoarea declaraţie:

„Francez prin naştere şi simţire, prin raţiune şi voinţă, voiu îndeplini toate datoriile unui patriot conştient.

„Mă leg să combat orice regim republican. Republica în Franţa este domnia străinătăţii. Spiritul republican desorganizează apărarea naţională şi favorizează influenţe religioase duşmănoase catolicismului tradiţional. Trebuie să redăm Franţei o orînduire care să fie franceză.

„Unicul nostru viitor este deci Monarchia, aşa cum o personifică Monseniorul *Duce de Guise*, moştenitor al celor patruzeci de regi cari, în o mie de ani, au făcut Franţa. Singură Monarchia asigură mîntuirea publică şi, răspunzînd de ordine, previne calamităţile publice pe care le denunţă antisemitismul şi naţionalismul. Organ necesar al oricărui interes general, Monarchia reînalţă autoritatea, libertăţile, prosperitatea şi onoarea.

„Mă asociez la opera de restaurare monarchică;

„Mă leg s'o servesc prin toate mijloacele".

La 21 Martie 1908 apăru primul număr al cotidianului „Action Francaise", avînd ca director pe Henri *Vaugeois* şi Leon *Daudet* ca prim redactor.

---

*) De asemenea „Au signe de Flore", istorisirea primilor ani ai mişcării.

www.dacoromanica.ro

Monarchia este cuvîntul de ordine al Acțiunii franceze, sub care se rezumă toate celelalte puncte ale doctrinei, pentru noi cu atîta mai interesante, cu cît, trăind acum în Stat monarchic, putem vedea care sunt, după concepția franceză, consecințele monarchiei tradiționale în detaliul organizației politice.

Întreprinzînd readucerea Franței la forma politică prin care s'a creiat și s'a întărit, — împotriva celor care spun că reforma trebuie să înceapă prin refacerea morală a individului sau prin repartizarea dreaptă a averilor, soluționarea problemei muncii și a celei sociale, — Acțiunea franceză răspunde tuturor: *întîiu politica.* Problema structurii politice a Statului este cea dintîiu care trebuie soluționată, nu că politica ar fi calitativ preocuparea supremă, ci ea primează în timp celelalte probleme, căci mijloacele precedează totdeauna scopul.

Prima condiție a vieții și a progresului este pacea, internă și externă. Dar Statul republican democratic se războește mereu cu ceeace este bun, sănătos și drept în țară. Pentru a asigura pacea internă trebuie distrusă cauza turburărilor. Teoreticienii dreptului public modern, în stabilirea formulei Statului, s'au bazat pe sufragiul popular, adică pe sentimentele și pasiunile, pe interesele și dorințele celor mai mulți, adică *democrație,* administrați de adunări, adică *republică.* Greșeală fundamentală, căci în toate domeniile, deci și în cel politic, ceeace poate descoperi adevărul este numai inteligența luminată, cugetată, înțeleaptă, și nu mulțimea neștiutoare. Și în politică este un *adevăr,* care poate fi recunoscut după rezultatele sale binefăcătoare. Un sistem politic este adevărat, un regim este bun în măsura în care aduce timp îndelungat pace și prosperitate, binele material și moral, asigurînd stabilitatea Statului. Un sistem este greșit și rău în măsura în care aduce războaie, tulburări, relele spiritului și ale trupului, și provoacă anarchia. Acțiunea franceză își statornicește politica după istorie, condițiile geografice, religioase, morale, economice ale națiunii franceze, și nu după principii abstracte ca cele din *Contractul social* al lui Rousseau sau ca *Declarația drepturilor omului* a discipolilor săi. Politica nu este o știință pură, o matematică dedusă din cîteva principii. Ea este o artă, zice Bossuet „arta de a guverna făcînd viața ușoară și pe muritori fericiți". Republica democratică nu poate fi un bun guvernămînt în Franța, zice Acțiunea franceză, căci ea nu asigură pacea. În ultimul secol al monarchiei, al XVIII-lea, cînd Franța și-a atins mai pretutindeni granițele naturale, ea n'a fost invadată niciodată,

www.dacoromanica.ro

pe cînd sub democraţia republicană sau imperială de şase ori: 1792, 1793, 1814, 1815, 1870, 1914. Singură perioadă de pace a secolului XIX corespunde cu perioadele monarchice dela 1815 la 1848. Statul democratic neglijează funcţiile *Statului*. (apărare naţională, diplomaţie, justiţie, poliţie de siguranţă, finanţe generale), dedicîndu-se unor sarcini care nu-l privesc (şcoli, asistenţă, tutun, chibrituri, telefoane. . .) În loc să fie întemeiat pe interesul general al ţării, Statul democratic se sprijină pe particularismul interesat al partidelor, care, firește, împarte şi desparte pe cetăţeni. În bătălia partidelor totul este supus opiniei şi alegerilor. În Statul republican democrat nu este nici un element permanent care să asigure continuitatea. O politică externă, maritimă, economică este cu neputinţă. Pentru a satisface clientela electorală, Statul face cheltueli nefolositoare şi, strîmtorat să facă economii, le face la capitolele esenţiale pentru vieaţa naţiunii, dar care nu sunt capitole electorale. *Opinia şi alegerile fiind chestie de presă, de corupţie, de supralicitare, clanul cel mai bogat va avea puterea.* Şi astfel democraţia este de fapt plutocraţie. Aurul străinătăţii intră în joc şi servitorii străinătăţii, minorităţile etnice sau religioase, mai ales aceste patru State în Stat: Evrei, protestanţi, francmasoni şi meteci, —confederaţi—, devin stăpînii regimului. Astfel republica întreţine războiul social şi religios şi lasă Patria pe mîna vrăjmaşilor.

Pentru salvarea Patriei, cu ce trebuie înlocuită republica? se întreabă Acţiunea franceză. Cu regimul care timp de o mie de ani a făcut mărirea Franţei, cu Monarchia tradiţională, ereditară, *antiparlamentară* şi descentralizată. Unitatea ţării fiind întemeiată în spiritual, silnicia materială a centralizării se înlătură firește.

Această concepţie asupra structurii Statului Acţiunea franceză o numeşte *naţionalism integral.* Prin regalitate, el corespunde nevoilor administrative, sociale, juridice şi politice ale naţiunii. Alte naţionalisme exprimă simple sentimente sau interese mai mult sau mai puţin lămurite. Naţionalismul integral le absoarbe şi le cuprinde pe toate, cumpenindu-le şi armonizîndu-le şi conformîndu-le scopului. Naţionalismul Acţiunii franceze se socoteşte deosebit de etatismul fascist şi de egocentrismul Germaniei naţional socialiste.

Regele căruia Acţiunea franceză vrea să-i redea tronul este *Ducele de Guise*, şeful actual al Casei de Franţa. Deşi cei cari îl cunosc au pentru el un adevărat cult, totuşi credinţa regalistă nu

www.dacoromanica.ro

este pornită din entuziasm pentru o persoană sau din sentimentalitate față de trecut, ci ea se întemeiază pe rațiuni mai obiective. Ereditatea funcției regale suprimă competiția și asigură, odată cu liniștea internă, buna gestiune a puterii, deoarece ea identifică interesul personal al Capului cu interesul națiunii. Ereditatea așează interesul național sub paza interesului personal al Regelui și al dinastiei: în monarchie, chiar cînd se comite o greșeală, Regele este cel dintîiu interesat s'o îndrepte, căci el se simte de fapt și personal răspunzător în persoana sa și în a copiilor săi. Astfel Regele garantează bunul mers al Statului printr'un superior simț de conservare personală, care îi dictează calea interesului național. Transmisiunea ereditară a puterii așează funcțiunea supremă a Statului de-asupra tuturor intrigilor și aurul neputînd-o cîștiga, ea este neatîrnată de aur. Ea îl domînează, pe cînd un regim supus alegerii este creatura lui. Transmiterea ereditară a puterii este o lege naturală pentru State ca și pentru familii. În istorie nu există societăți prospere (afară de biserica romano-catolică) decît acelea care se întemeiau pe o bază politică în care ereditatea puterii este menținută în una sau mai multe familii, monarchie sau republică aristocratică. În Franța, condițiile istorice și geografice excluzînd posibilitatea unei aristocrații ereditare capabile să guverneze (căci deși devotată Statului, ea n'a știut decît să-și dispute serviciile, în loc să guverneze), este necesar un monarch, Regele.

Cîrmuirea centrală constituită astfel în deplinătatea puterii continuității și răspunderii sale, concordă firesc cu celelalte autorități și libertăți legitime care există în națiune: cetățenești, familiare, muncipale, regionale, corporative, religioase. Regele își face reprezentate pe lîngă sine toate acesfe interese. Monarchia reprezentativă este constituită astfel:

„*Le Roi dans ses conseils*“, „*le peuple en ses états*“, Regele în sfat, poporul în stat, fiecare văzînd de interesele sale particulare, Regele veghind asupra intereselor generale naționale, ca fiind de domeniul intereselor sale particulare.

Dimpotrivă autoritatea va fi dependentă, puterea va fi sclavă, cît timp una și alta vor izvorî dintr'un partid, *cît timp vor reprezenta alegerea, suprem anarchică, a superiorului de către inferior.*

Monarchia pe care Acțiunea franceză o declară necesară Franței este deci tradițională, ereditară, antiparlamentară și descentralizată. Însă restaurarea ei nu însemnează revenirea la sistemul

www.dacoromanica.ro

de administrație al regimului dinaintea revoluției franceze, nici la obiceiurile nici la împărțirea pe clase de atunci. Monarchia nouă își propune să utilizeze temeliile statornice pe care tradiția și ereditatea le dau Statului, pentruca suveranitatea să se exercite deplin în domeniul ei propriu, pentru a da putință cetățenilor să se administreze ei înșiși, pentru a regula între ei interesele particulare ale familiilor lor, ale profesiunilor, ale comunelor, ale regiunilor descentralizate, —lăsînd Regelui grija de a cîrmui interesul general și de a ocroti toate interesele particulare care depind de el, dar de care el nu depinde și nu trebuie să depindă.

Aceasta e partea fundamentală a doctrinei Acțiunii franceze, izvorîtă organic din analiza critică a structurii politice și sociale a Franței de azi. Ce contrast face doctrina aceasta în atmosfera laică și republicană franceză, cu democratismul electiv, cu materialismul care face din politica de Stat un joc al intereselor particulare! Prisma deprinderilor romînești nu poate aprecia deplin acest contrast, nici cît e de justă critica Acțiunii franceze. Țara noastră n'a alunecat așa de departe ca Franța spre disoluția de stînga și spre haosul democratic. Noi suntem monarchie și avem religie de Stat. Concepțiile Acțiunii franceze sunt însă mai ortodoxe decît realitățile noastre. Căci dacă le referim momentului nostru istoric, trebuie să constatăm că Statul Romîn, monarchic, dar democrat și parlamentar, este o așezare echivocă, un compromis între două doctrine cu totul opuse în spiritul și, prin urmare, în aplicarea lor. Dacă suntem bucuroși de salvarea suveranității și de garantarea continuității în persoana Monarchiei, trebuie să fim nemulțumiți de nedesăvîrșirea celorlalte statorniciri politice, cari își trag viața dela „suveranitatea" poporului. În lumina concepției Acțiunii franceze, consecințele Monarchiei trebuie să fie Statul reprezentativ, adică corporativ, singurul care curmă abuzul democraților interpuși, aleși dintr'un partid pe bază de program (deplasată pretenție, căci programul într'o țară monarchică, directiva și inițiativa, aparține numai Suveranului). Normală va fi la noi delegarea pe lîngă Suveran a reprezentanților grupărilor de interese (corporații). Atunci va înceta și abuzul aleșilor neresponsabili față de alegători, căci delegații corporațiilor vor avea de reprezentat interese precise de breaslă, și la cea mai mică confuzie între interesul personal și cel general vor putea fi revocați de cei cari i-au trimis. Astfel Adunarea delegaților de corporații va reprezenta pe lîngă Suveran interesele țării, pe cînd deputații de azi și Parlamentul pe cine și ce reprezintă? — Mo-

www.dacoromanica.ro

narchiei romîneşti i se pune astăzi problema desăvîrşirii ei în toate amănuntele, şi chiar profitorii politicianismului democratic ştiu că sunt la noi oameni gata s'o izbîndească cu orice preţ.

*

Destul de importantă, ca să ţină de doctrina fundamentală, este pentru Acţiunea franceză problema străinilor şi a evreilor mai ales.

Poziţia Acţiunii franceze faţă de problema evreească este următoarea: Nu e vorba de prigonirea evreilor. Dar deoarece ei declară că sunt o „naţiune", este prudent să legiuim întrarea şi rămînerea membrilor acestei naţiuni pe teritoriul nostru alături de cetăţenii noştri. Stăpînirea franceză va trebui să dea evreilor un statut special de drepturi şi datorii. Cînd situaţia e limpede, bine delimitată, toată lumea poate trăi în pace, ba chiar făcîndu-şi servicii reciproce. Astfel evreii instalaţi în Franţa pot să aducă şi trebuie să aducă servicii Statului francez, şi să primească în schimb recompense legitime. Evreii trebuie să servească Franţa şi nu trebuie să se servească de ea. Ei nu mai trebuie s'o fure, s'o corupă, s'o ruineze, s'o tradeze, s'o desbine, cum se prea vede sub regimul republican.

Nu trebuie să se creadă că această soluţie a problemei evreeşti, posibilă numai sub monarchie, ar fi rău văzută de evreii doritori să se poarte în Franţa ca oameni de pace şi de datorie. Evreii paşnici se întreabă cu îngrijorare ce reacţiune va ieşi din excesele consîngenilor ce se năpăstuesc asupra Franţei ca asupra unei prăzi, —şi ei sunt primii cari doresc un *modus vivendi* care să-i ferească de represaliile posibile, pentru a nu spune inevitabile. Dar această soluţie generoasă nu este posibilă decît cu libertăţile şi privilegiile orînduite, primite şi arbitrate de Rege.

Aceeaşi problemă se pune şi o soluţie analoagă se impune pentru a canaliza şi utiliza invazia străinilor de tot soiul care se abat şi furnică peste biata ţară, constrînsă, prin principiile marei revoluţii, să primească şi să favorizeze tot ce nu este francez.

Din aceste vederi ale Acţiunii franceze asupra problemei evreeşti şi minoritare răsar preţioase sugestii privitoare la stările din ţara noastră. Atît numai că soluţionarea problemei pare să fie posibilă numai în Statul monarchic realizat cu desăvîrşire, aşa cum îl vrea Acţiunea franceză, şi nu în forma ambigenă dela noi, unde democraţia permite întrarea în arena politică a tuturor

www.dacoromanica.ro

pripăşiţilor. Concepţia Acţiunii franceze dèspre Statul monarchic deschide orizonturi largi pentru o discuţie pe care o vom pune verde pe faţă, ca să ne lămurim cine are, şi cine nu, drept să se ocupe la noi de orînduirea Ţării.

Barbu Slușanschi.

Răspunderea generaţiilor.

In genere, *societatea umană* a fiecărui moment istoric distinge: o *„generaţie a celor de ieri“*, o *„generaţie a celor de azi“* şi o *„generaţie a celor de mîine“*.

Trei generaţii întinse dealungul unei vieţi de om, trei generaţii cari se deplasează concomitent, evoluînd progresiv sau regresiv.

Cînd cele trei generaţii ale societăţii umane aparţinînd unei aceleiaşi colectivităţi, au un *ideal comun*, se zice că societatea umană respectivă, are o *evoluţie socială normală*.

Atunci fiecare „generaţie în devenire“ creşte şi se desvoltă la umbra şi protecţia celei „la maturitate“; iar aceasta la rîndul ei, se inspiră din experienţă „generaţiei celor bătrîni“.

Dar, cînd una din generaţii, cînd una din cele trei verigi ale colectivităţii sociale aparţinînd unui moment, nu mai acceptă idealul acelei dinaintea ei, cînd îşi cultivă şi impune un ideal nou, lanţul verigilor se rupe; continuitatea vechiului drum al *evoluţiei sociale*, pare a fi frîntă!

O *revoluţie socială* îşi face loc; se petrec schimbări de sens spiritual şi material; de educaţie; de viaţă colectivă şi individuală!

Evoluţiei sociale, logică, temporată şi raţionalistă, faţă de individ, — i se substituie *revoluţia socială*, ilogică, bruscă şi iraţionalistă în raportare la individ, — *dar logică, justificată şi raţionalistă faţă de generaţiile colectivităţii ce vin a se eşalona dealungul viitorului.*

Revoluţia socială cheamă *generaţia celor tineri* să desvolte, să aplice şi să desăvîrşească metodele şi preceptele spirituale ale noului ideal; dar aceste realizări impun anihilarea şi transformarea vechei Societăţi morale şi materiale; deaceea, generaţia revoluţiei sociale, este generaţia de sacrificiu al indivizilor ei; este o generaţie antidemocratică şi iraţionalistă, dar în acelaş timp disciplinată, plină de religiozitate, pătrunsă de dragoste pentru ade-

www.dacoromanica.ro

văr şi dreptate, de respect pentru conducătorii ei spirituali şi pentru doctrinarii principiilor şi crezurilor ei, — şi mai ales, este plină de fanatism şi încredere în *tenacitatea* şi *superioritatea naţiunei* din care face parte!

Este generaţia de fapte, de acţiuni şi de realizări pozitive; ea vine să se sacrifice pentru restabilirea evoluţiei sociale; legătura celor trei generaţii pare a fi întreruptă pentru un interval de timp; dar odată cu restabilirea liniştei şi a responsabilităţilor, cele trei verigi ale societăţii umane se unesc în aspiraţii, refăcînd lanţul evoluţiei normale!

* * *

Se întîmplă uneori, ca idealul comun al unei colectivităţi naţionale, cultivat de toate generaţiile ce s'au strecurat dealungul multor decenii, să fie atins*) printr'un eveniment politic sau social neprevăzut; atunci poate avea loc o *depresiune de aspiraţii* şi idealuri colective, pentru generaţiile următoare.

Realizarea bruscă a idealului colectivităţii naţionale face ca „*generaţia în devenire*“, —crescută la umbra şi tutela generaţiei sub care s'a realizat idealul dorit—, aceasta tînără generaţie, chemată la conducere, să nu mai aibă nici un ideal, să nu mai aibă sufletul şi raţiunea, pregătite pentru acomodarea la noua viaţă naţională.

Evoluţia socială —maturizînd-o, o aduce să conducă colectivitatea din care face parte; dar ea este o generaţie extaziată de faptele trecutului apropiat, o generaţie fără ţintă; o generaţie care nu poate lua hotărîri, nu poate reacţiona; o generaţie exploatată de străini şi interesaţi, — la adăpostul unui umanitarism empiric.

O generaţie timidă, care nu se poate ridica deasupra intereselor individuale, neputînd înţelege pe acelea ale colectivităţii ei, —căci i s'a luat obiectivul pentru care a fost pregătită: să nu se poată pună în slujba noului ideal, avînd altă structură sufletească şi raţională.

Pentru această generaţie, *viitorul ei politic şi moral constitue o enigmă; nu cultivă decît prezentul*, nu se bazează decît pe certitudini, *neavînd ideal, credinţă şi înţelegerea viitorului naţional.*

Aceasta constitue o generaţie de regres social, economic,

---

*) Exemplu: idealul generaţiilor dinainte de 1916, ale Romînilor, Polonezilor, Cehilor etc.

www.dacoromanica.ro

politic şi moral; este o generaţie care cultivă haosul, începînd chiar cu conducătorii ei autorizaţi!

Şi mai sunt în Europa naţiuni care trăiesc aceste prefaceri.

* * *

O caravană s'a angajat pe un drum lung şi necunoscut, pe drumul timpului, şi are misiunea istorică de a merge tot înainte, desfăşurîndu-şi însăşi viaţa colectivităţii ei.

Pe traseul parcurs nu se mai poate întoarce!

Şi înaintînd, structura caravanei evoluiază, transformîndu-se şi perfecţionîndu-se.

Cînd conducătorii obosesc, — îşi trec, tacit, comanda celor de după ei, celor mai puternici şi cutezători, celor pe care i-a pregătit.

Şi pe drumul fără sfîrşit, faptele se depăşesc, conducătorii se întrec, — şi istoria caravanei se deapănă pe linia progresului...

Dar iată că se aud murmure! Vizionari, susţin că drumul e greşit. Bănuielile se măresc. Tumult. Desorientare. Haos. Conducătorii însă nu cedează. Încearcă să restabilească liniştea.

În zădar! Din lungul şir al vehicolelor, se desprinde şi se formează o caravană nouă, tînără, încrezătoare, convinsă că trebuie să se angajeze pe drumul cel bun, pe drumul care să asigure *sănătatea, puritatea şi nesubjugarea elementelor ei.* Îşi fixează ţinta cea nouă; îşi cultivă morala cea sănătoasă. Puţini o ascultă şi mai puţini o urmează. Totuşi, ea se pregăteşte. Îşi construieşte vehicole pentru direcţia cea nouă; arme de luptă pentru distrugerea duşmanilor ei; voinţe tari; principii noui; înlătură ce e putred; distruge ce e periculos. Toate pe tăcute. . . Şi timpul trece.

Cînd însă caravana revoluţionară este pregătită şi se îndreaptă spre direcţia cea nouă, cînd vechile cadre, dela conducere, îşi recunosc greşala, toate forţele se reunesc; realizările se multiplică, iar duşmanii şi obstacolele sunt înlăturate. Şi atît timp cît caravana va avea în sîngele rassei ei, *viu embrionul păstrării sănătăţii, purităţii şi nesubjugării generaţiilor ei viitoare,* îşi va scrie, filă cu filă, — istoria ei, dealungul vieţei terestre! . .

Altfel, va fi sortită să se rătăcească şi să piară! . .

* * *

Barrès spunea: „*Dacă o generaţie n'ar începe prin a dori*

www.dacoromanica.ro

altceva decît ceace primeşte, ar însemna că îşi recunoaşte ea însăşi prin aceasta, inutilitatea de a trăi!"

Dar totuşi, e greu de precizat cadrele şi funcţiunile, sfera şi conţinutul, ce aparţin noţiunei de *generaţie*.

În fapt, o generaţie apare ca un contigent istoric în transformare, crescînd, desvoltîndu-se, ajungînd la maturitate, trecînd examenul de fapte, *cu care îşi leagă sau nu, numele de istoria societăţii ei*, şi terminînd prin neacomodarea la noile imperative ale vieţii sau prin nesesizarea principiilor şi metodelor celor mai drepte.

Timpurile o depăşesc; forţele spirituale şi dinamice îi sunt insuficente.

Această generaţie cedează locul ei alteia, pe care a format-o, pe care a maturizat-o. Uneori, dimpotrivă, ea *trebuie* să cedeze locul ei unei *generaţii tinere, dar încercate*, unei generaţii ce s'a *născut şi desvoltat sub povara insurecţiei şi persecuţiilor*.

Generaţia prezentului, generaţia care stăpîneşte situaţiile, care conduce destinele mulţimei ce reprezintă *n'a cedat niciodată uşor* rebrusmente'or sociale; şi de puţine ori, pe ca'e de revoluţie socia'ă, lentă.

Totuş', *cercetătorul obiectiv*, care stă deasupra generaţiilor, s'a întrebat, de mult; *oare, generaţia aceasta de la cîrmă, înţelegînd, poate, teoria şi dreptatea idealului ce cultivă „generaţia în devenire", cu care este în conflict, oare, această generaţie matură nu s'ar putea pune chiar ea, în slujba acestui nou şi drept ideal? Nu ar putea să-şi schimbe direcţia şi să se angajeze pe linia noului drum?*

Nu! Hotărît, nu!

Deşi, de foarte multe ori, şi prezentul ne oferă suficente exemple, această *„generaţie de axi"* se crede capabilă să înfăptuiască ea, *şi pe cale de evoluţie socială*, aspiraţiunile şi crezurile tinerii generaţii revoluţionare.

Dar nu reuşeşte decît să mărească haosul, specula duşmanilor, organizarea străinilor şi descurajarea autohtonilor.

„Generaţia prezentului" nu are nici moralul pregătit pentru noul drum, nici convingerea şi pregătirea sufletească, pentru a învinge obstacolele din calea faptelor şi nici hotărîrea în acţiuni.

„Generaţia prezentului" îşi are un drum trasat şi o structură morală adecvată lui; *ea nu poate genera revoluţia morală şi spirituală a noului ideal!* Ea nu poate schimba pentru ,o nouă

www.dacoromanica.ro

direcţie, căci nu are nici timpul suficent pentru modificările necesare, şi mai ales, *ea nu are viu şi tînăr elementul, suflet, raţiune*, cu care să se indentifice nouilor aspiraţiuni ale rassei ei!

Şi atunci întrebarea se repetă:

Cui îi revine sarcina realizării nouei revoluţii spirituale, care singură duce la fapte constructive pentru restabilirea evoluţiei sociale?

Generaţiei de ieri?

Nu! Ea nu mai poate fi dinamică. Ea nu mai are elementul forţă; îi lipseşte puterea faptelor; dar mai ales, îi lipseşte elementul timp şi elementul rezistenţă activă.

Şi atunci?

Toate răspunderile se îndreaptă către „GENERAŢIA TÎNĂRĂ", către *generaţia în devenire.*

Menirea ei este de a cunoaşte realităţile în care trăieşte, de a înţelege cuvintele grele ale *vizionarilor „singulari rupţi din generaţia de ieri"*, de a studia direcţia noului traseu, *ce duce pe calea idealului ţintit*, şi de a revoluţiona vechiul mediu, *trăind şi răspîndind morala, credinţa, şi disciplina cea nouă.*

Ea îşi pregăteşte materia primă, adică elementele ei, îşi încarnează conducătorul în persoana unui *caracter* şi îşi recrutează *statul major* dintre acei pe care *sufletul şi raţiunea lor* îi trimite pe *linia primă a sacrificiului*, veghind la *viitorul colectivităţilor de mîine.*

Această generaţie trebuie să învingă mediul existent şi vicios; trebuie să reziste asupririlor generaţiei de la cîrma, care nu o înţelege; trebuie să plămădească şi desvolte voinţe şi caractere, valori şi acţiuni; ea trebuie să-şi recruteze elemente noui pentru fapte noui.

Toate aceste pregătiri şi transformări cer timp, cer tenacitate, dar mai ales încredere în progresul şi viitorul ansamblului ei naţional.

Această generaţie este chemată să restabilească şi să întroneze ordinea şi propăşirea societăţii ei.

Ea îşi reclădeşte organismul ei social pe fundamentul celor patru indestructibili piloni: *naţiunea, biserica, erarhia* valorilor şi cultul muncii.

Ing. Nicolau - Bîrlad.

www.dacoromanica.ro

Taberele de muncă.

- Aspectul politic -

În articolul „O nouă şcoală romînească“ [1]) am trasat Cadrele aspectului educativ al taberelor de muncă. Asupra acestui lucru va trebui să revenim. Taberele au însă în Romînia şi o importantă latură politică. Există astăzi la noi un întreg partid politic, partidul „Totul pentru Ţară“, ai cărui membri sunt obligaţi să-şi facă şcoala în tabere. Aceasta nu pentru a face propagandă politică, ci pentru a selecţiona şi verifica adevăratele valori politice, din sînul organizaţiei Şeful taberelor din partidul „Totul pentru Ţară“ e însuşi Căpitanul tinerei generaţii *Cornelius Z. Codreanu*, întemeetorul acestor şcoli, aşa încît aceste tabere prezintă dela început o manifestare serioasă. Într'o scrisoare a Căpitanului către şefii de organizaţii, se precizează:

„*Tabere:* Anul acesta vor fi mai multe tabere mari de muncă. Fiecare tabără va avea un Comandant legionar, numit de centru şi un misionar legionar, care va face educaţia spirituală a legionarilor. Pentru a fi tabără trebuie să existe: Un număr de cca 30 de legionari, o muncă de minimum o lună, un comandant legionar, şi un misionar legionar, ambii trimişi de Centru. Tabăra are caracter de şcoală. Fiecare venind în tabără, îşi capătă pecetea de legionar. Nu se mai dă nici un grad, fără a fi trecut prin tabără, nimănuia. Orice vîrstă ar avea. La plecarea din tabără, fiecare primeşte o diplomă cu menţiunea comandantului“.

La 1 August erau 10 tabere mari în diferite colţuri ale ţării: la Buga în Basarabia unde se clădeşte o mănăstire, la Cluj un cămin, la Carmen Silva o casă de sănătate, la Strojineţ un cămin etc [2]). Pînă acum au lucrat în tabere, prin rotaţie, cîteva mii de oameni. Căpitanul crede că va transforma în curînd prin pilda legionarilor, întreaga ţară într'un şantier de muncă pentru binele public.

---

1) *Insemnări Sociologice*, No. 4: O nouă şcoală romînească, taberele de muncă. G. M.

2) Rapoarte detailate: *Porunca Vremii*, Bucureşti, Iulie - August 1935. *Revista Mea*, Cluj. *Romînia Curăţină*, Chişinău. *Glasul Strămoşesc*, Cluj 1935.

www.dacoromanica.ro

După începutul muncii în tabere Căpitanul trimite legionarilor o scrisoare în care lămureşte rostul taberelor de muncă. Extragem din ea următoarele:

1. Tabăra este o şcoală nouă; a noastră proprie; născută din pămîntul şi din sufletul nostru românesc. Nu e o imitaţie pentru că la 1924, cînd am început cărămidăria de la Ungheni şi Căminul de la Iaşi, nu era întrebuinţată nici în Italia, nici în Germania. II. In această şcoală sunt patru principii de educaţie care lucrează asupra celui sosit aci.

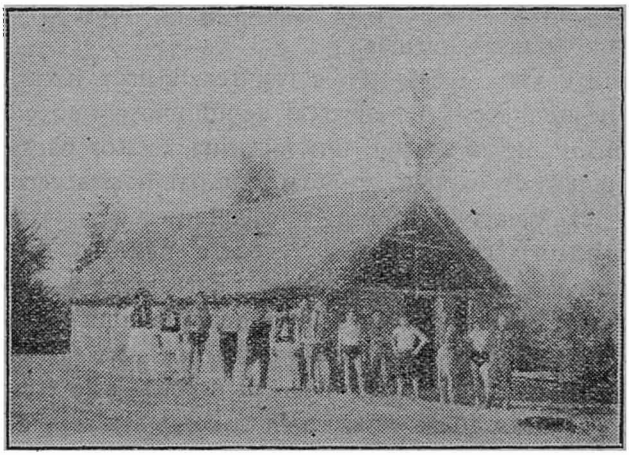

Un adăpost al legionarilor din Tabăra „IANCU FLONDOR" Storojineţ.

a). Munca manuală: cu sapa, cu tîrnăcopul cu toporul sau cu braţele goale.

Aceasta întăreşte, fizic muscular, pe legionar şi reface celula nervoasă a omului pe care o distruge în special munca intelectuală intensă şi supra încordată. Această muncă îi dă sănătate.

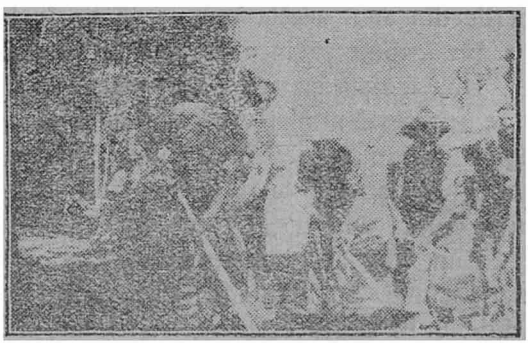

Nivelarea terenului pentru cărămidărie Dl. N. Flondor la m ncă cu legionarii.

Această muncă îi crează intelectualului în special o structură sufletească atletică, o voinţă de fer.

Această muncă îl scoate din lumea teoriei şi îl pune pe teren, desvoltînd simţul practic. Unui om lipsit de curajul fizic care se comportă

www.dacoromanica.ro

cu naivitate în faţa tuturor fenomenelor naturei îi dă certitudinea posibilităţilor lui fizice, îi dă curajul fizic.

Această muncă ne învaţă pe toţi să preţuim şi să respectăm pe cei ce muncesc de multe ori peste puterile lor de rezistenţă pentru ca să întreţie Ţara aceasta şi pe mulţi care nu ar trebui să mai trăiască întrînsa.

b). Viaţa aspră cu dispreţuirea tuturor luxurilor care pînă azi ne-au moleşit, ne-au creat neputincioşi, imbecili, risipitori şi necinstiţi, ne va smulge din mlaştina acestor păcate şi ne va crea un popor de oameni sănătoşi, cumpăniţi şi severi cu noi înşi-ne.

c). Vieaţa în comun, vieaţa împreună, care ne dă nu numai bucuria cunoaşterei şi revederei noastre, care nu numai că ne desvoltă simţul camaraderiei, dar crează o stare de mare comunitate sufletească; care însemnează betonul armat al organizaţiei noastre şi pe care nu-l va distruge nici un val, nici o ură.

d). In sfîrşit al patrulea principiu este educaţia teoretică propriu zisă; adică vărsarea în sufletul tuturora a gîndului nostru despre ceeace trebuie să fie, un om în vieaţă, despre modul cum trebuie să se comporte faţă de Dumnezeu, faţă de vieaţă, faţă de Ţara sa, faţă de lume, faţă de el însuşi.

In taberele noastre desigur că cele trei principii de la început au activat asupra noastră şi nu mă îndoiesc că toţi aţi observat vizibil schimbarea pe care Şcoala Legionară a produs'o în voi.

Al patrulea poate mai puţin, cu toate însuşirile frumoase ale celor însărcinaţi cu aceasta, din cauza lipsei de legătură între noi.

In această ordine de idei şi sup acest capitol vă anunţ că taberile din anul acesta trebuie să fie închinate: omului corect.

Ele trebuie să înceapă crearea acestui om corect.

Din această scrisoare se poate vedea că taberele de muncă, nu se adresează numai unei singure clase sociale sau numai unei singure regiuni ci neamului întreg, pentru a-l transforma într'un „popor de oameni sănătoşi cumpăniţi şi severi în noi înşi-ne", „cu o voinţă de fier", crescut într'o spiritualitate naţională comună, ca un bloc de granit indestructibil. Taberele au un extraordinar răsunet, nu numai în ţară ci şi în străinătate. Presa tuturor partidelor în faţa acestei opere, n'aude, nu vede. Lucrul acesta îl bucură sincer pe Căpitan, numai legionarii înţeleg dece: Pentru a reclădi din temelie ţara, tînăra generaţie nu are nevoie de aprecierile acelor ce-au distrus-o.

www.dacoromanica.ro

Totuşi celelalte partide politice au şi început a imita (desigur după „serioase perfecţionări" făcute de teoreticienii partidelor) noul sistem de educaţie [3]). E uşor de demonstrat că, nu numai că spiritul taberelor n'a fost înţeles de „democraţi", dar el nici nu poate fi înţeles. Mai întîi acest nou sistem de educaţie e ceva propriu spiritualităţii, de care se pătrunde tînăra generaţie, nu se poate împăca cu concepţia de vieaţă individualistă a democraţiei actuale. Elita noastră conducătoare ar trebui să-şi schimbe însăşi spiritualitatea care o caracterizează, ceea ce iarăşi e imposibil, pentrucă faptul acesta nu depinde de ea. O spiritualitate nouă se formează şi ca o reacţiune la defectele vechii spiritualităţi şi ca impuls de noi răsăriturí. Se naşte în mod necesar, căci un popor care la momentul cerut nu e în stare să reacţioneze votează renunţarea la propria sa existenţă. Dar încadrarea în noua spiritualitate, care ea singură abia acum se strecoară din văzduhul neamului în sufletele legionarilor şi ale acelora ce nu s'au incadrat nici odată „democraţiei", această incadrare nu e un lucru atît de uşor, cum ar putea să pară. Mulţi au crezut că înţeleg ceva nou, dar acest ceva trebuia mai întîiu simţit în mod adînc şi pe urmă înţeles. Acest lucru nu e posibil pentru elita noastră conducătoare pentrucă ea şi-a format un înţeles al vieţii. Democraţia romînească cu întregul ei sistem de educaţie, cu circulaţia elitelor specifică, cu defectele ei inevitabile, a creiat situaţia actuală în care nu se mai admite circulaţia adevăratelor valori politice. Fiind dependentă de forţe străine de interesele naţiunii romîne, ca iudaismul şi francmasoneria, clasa noastră conducătoare neglijează şi adesea distruge – inconştient— valorile morale şi culturale ale neamului. E greu de închipuit că „democraţii" cu defectele inerente carac-

Frămîntarea lutului.

[3]). Ex.: tabăra ţărănistă dela Cîmpulung-Muscel, tabăra lanciată dela Carmen-Silva etc.

www.dacoromanica.ro

terului lor specific[4]) să poată creia o situaţie antipolară celei pe care au creiat-o.

Noul curent pedagogic al şcolii muncii, a fost parodiat de democraţie nu pentru a îndrepta ci pentru a menţine situaţia.

Deci nu avem dreptul să credem în îndreptarea democraţilor romîni sau în posibilitatea înţelegerii lor a rostului reînvierii naţionale. Aşa încît ne vom ocupa numai de taberele în care domneşte spiritualitatea legionară.

Pămîntul gata se încarcă pe mese.

Cum se formează în tabere noua elită politică romînească?

Pentru a lămuri acest lucru am citat dela început scrisoarea Căpitanului. Viitoarea elită conducătoare vrea să se prezinte a) *Ca o comunitate cu un suflet sănătos*: Prin atmosfera de sinceritate, prin indicarea suferinţii şi muncii ca drum spre ideal şi fericire, prin închinarea la D-zeu şi la Morţii mişcării, prin formarea noii concepţii de viaţă a individului, taberele intervin în acest sens.

b) *Ca o comunitate cu un fizic sănătos*, (v. scrisoarea căpitanului).

c) *Ca o comunitate disciplinată fizic şi spiritual.* După războiu a început a se vorbi de „unificarea spirituală". Democraţia romînească a găsit cu cale să-şi „croiască" din ea un ideal. O unificare spirituală orizontală şi verticală: Să dispară conflictele spirituale între Bucovineni, Olteni, Ardeleni, etc., să se evite neînţelegerile dintre clasele sociale. In acest sens partidele politice au votat legi, au organizat conferinţe, au „culturalizat" massele. Rezultatul: 1) Creşte antagonismul dintre clase, sprijinit pe faţă de partidele de stînga în special de partidul naţional-ţărănesc. 2) Cresc ambiţiile regionaliste. 3) Scade autoritatea Statului prin aceste frămîntări puse la cale chiar de conducătorii statului şi prin nerespectarea legilor în primul rînd de către cei

[4]) „La démocratie c'est un bloc" (Clemenceau), ea trebuie primită aşa cum e, cu defectele şi părţile ei bune.

www.dacoromanica.ro

ce le fac. Singurul mijloc ce-l recomandăm azi pentru unificarea spirituală e, formarea de comunităţi de muncă, în care să lucreze un timp oarecare romîni din toate clasele sociale şi din toate regiunile. E tocmai ceia ce fac taberele legionare. Dacă legionarismul romîn n'ar avea nici un merit, el şi căpitanul vor rămîne în istoria neamului numai pentru faptul de-a fi izbutit să deschidă drumul unificării spirituale a neamului. — Cît priveşte disciplina fizică, ea e astăzi un lucru evident şi pentru duşmanii mişcării.

II.

Pentru a ne documenta să ne transportăm acum pe teren. Iată cîteva date statistice luate din tabăra legionară „Iancu Flondor" dela Storojineţ [5]): Tabăra s'a deschis pe moşia boerului Neagoe Flondor, pentru ridicarea unui cămin; Anul acesta se lucrează cărămida. *Membrii:* Comandantul taberei e farmacistul V. Iasinschi, şeful legionarilor din Bucovina. Misionari sunt un licenţiat în ştiinţe şi un doctor în drept. La 1 August găsim în tabără: 1 profesor universitar, 1 mare proprietar, 2 doctori, 2 avocaţi, 2 profesori secundari, 2 învăţători, 10 studenţi, 1 tipograf, 13 muncitori şi meseriaşi, 1 agricultor, total 35.

Donaţii: Dela 1-15 August tabăra numără cca. 50 de donatori în frunte cu boerul Neagoe Flondor. Din aceste donaţii constînd din alimente şi bani s'a întreţinut tabăra, cu un efectiv de cca 30 de legionari.

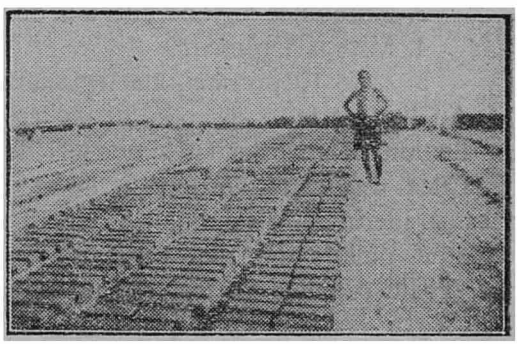

Cărămida gata în stive şi în rînduri la uscat pe arie.

Vizitatori: La deschiderea taberei — nici unul. Prima Duminică — nici unul. A doua Duminică — 20. A treia Duminică — cca 200.

Ce s'a făcut? — S'au făcut două adăposturi pentru cca 60 persoane, 1 magazie săpată în pămînt, 3 fîntîni, dintre cari una

[5]) Observaţiuni personale făcute în decurs de cîteva săptămîni.

www.dacoromanica.ro

terminată, un bazin de înot. S'a pregătit cărămidăria, se fac cca 2000 de cărămizi pe zi, pentru 15 oameni în lucru.

Programul de zi: Orele $5^1/_2$ — deşteptarea.
$5^1/_2$ – 7 Înălţarea drapelului, educaţie fizică.
7 – 9 — muncă.
9 — dejunul.
9 – 1 p. m. — muncă.
1 – 3 — Raportul, masa, repaus.
3 – 8 — muncă.
8 – 11 — cina, educaţie spirituală.

Educaţia spirituală: Se ţin trei feluri de şedinţe *a) festive*, Vineri seara, *b) publice*, Duminicile şi în sărbători, cînd asistă şi vizitatori, *c) de educaţie legionară.* Iată ce probleme s'au discutat între 1 şi 15 August:

a) 1. Morţii Legiunii.

b) 1. Atitudinea Legiunii faţă de biserică.
2. Scrisoarea Căpitanului.
3. Importanţa taberelor de muncă, deosebirea între spiritualitatea legionară şi spiritualitatea „democraţiei".

c). 1. Spiritul de muncă în Legiune.
2. Disciplina şi camaraderia legionară.
3. Atitudinea legionarului faţă de lumea din afara Legiunii.
4. Mistica legionară.
5. Cele 10 porunci, ale legionarului.

Au luat parte la discuţie 20 de legionari.

Legionarii au executat 2 marşuri de cca 40 de Km.

Citez din cartea ordinelor de zi din 14 August: „Spiritul de camaraderie şi disciplină în tabără sunt la înălţime. Nu s'a înregistrat pînă acum nici un singur incident. Dispoziţia foarte bună. Toate ordinele au fost executate, ceia ce formează dovada că şi legea erarhiei s'a deprins. Toată lumea a muncit serios, fără îngîmfare. Duminicile şi sărbătorile au fost la biserică. Lumea din oraş a început a ne cunoaşte şi a ne lua în serios. In tabără se cîntă regulat, atitudinea şi concepţiile legionarilor se încadrează tot mai perfect în spiritul Legiunii".

Impotriva elitei noastre conducătoare, parazitare, bolnave, „machiaveliste", nedisciplinate, supuse străinilor, fără nici o credinţă şi fără nici un D-zeu afară de „individ", bazîndu-se pe starea de asediu şi cenzură, se ridică o nouă elită, muncitoare, disciplinată, sănătoasă trupeşte şi sufleteşte, fanatică, mîndră, închinîndu-se D-zeului lui Alexandru cel Bun şi Ştefan cel Mare,

www.dacoromanica.ro

supusă numai neamului, bazîndu-se numai pe propriile ei forțe.

Orice observator obiectiv, bazat pe experiența de pînă acum a oamenilor, nu are de cugetat mult asupra rezultatelor luptei.— Noi mărturisim în Romînia legionară.

G. Macrin.

Familia și Statul.

I.

Încercarea de față pleacă dela cîteva observațiuni asupra vieții noastre publice de fiecare zi. Fenomenele cari se petrec sub ochii noștri sunt adeseori mai adînci în semnificația lor decît cum ne apar la prima vedere. . . Pentru cei ce au norocul— poate mai bine zis nenorocul— de-a se putea detașa într'o anumită măsură de viața trepidantă a tututor și de-a o privi nu dela înălțime, ci cu ochiul rece și neiertător, cu privirea adumbrită de chin, pentru aceștia, multe din concepțiile și atitudinile noastre se desbracă de înfățișările momentane și apar sub semnul lor de totdeauna ca o prevestire amenințătoare pentru cei ce s'au depărtat de acest semn. Căci toate lucrurile, oricît s'ar creia în noutatea lor, poartă în afund icoana prototipului de care nu vor scăpa niciodată.

Și observația vieții sociale de fiecare zi, de la noi din țară, ne aduce o sumă de întrebări. Privind desfășurarea acestei vieți, mai ales în ultimii ani, vom descoperi fenomene ce se cer imediat explicate măcar, dacă nu și rezolvate prin problemele pe cari ni le pun. Iată cîteva pilde. În societatea cea mai aleasă a țării s'au descoperit cazuri de șperț, fraude și excrocherii.

Cazurile sunt veșnic „la ordinea zilei". Copii din „societatea aleasă" au fost descoperiți ca asasini ordinari, căutînd bani. Omoruri regulate se comit „din motive pasionale". În acelaș timp viața orașelor și mai ales a capitalei este orbitor de luxoasă, localurile de petreceri gem, jocurile de noroc, „cercurile artistice" sunt în plină înflorire.

Diagnoza unanimă spune că suntem în criză morală. Evident. Dar această nu este o explicație. Din cari motive s'a născut criza morală? Cari sunt rădăcinile acestei crize? Elucidarea fenomenelor de desagregare socială a vieții sociale romînești comportă studii cuprinzătoare. Noi vom căuta să ne oprim la o singură

www.dacoromanica.ro

latură pe care o considerăm una dintre cele mai însemnate în explicarea vieţii sociale, morale de azi: raportul dintre Familie şi Stat *Teza noastră este că criza morală a societăţii de azi îşi are în Statul modern profunde rădăcini în viaţa familială.*

Pentru ce vrea fiecare să fie luxos? Pentru ce copiii de şcoală sunt criminali puşi la cale de cocote? Etc. Răspunsul nostru este că în cea mai mare măsură aceste fapte se explică prin slăbirea nucleului familial, prin neglijarea educaţiei familiale, prin destrămarea familiei, fundamentul biologic şi moral pe care se razimă Statul. Luxul se naşte, sub acest raport, prin concurenţă continuă între femei de-o parte şi între bărbaţi de-altă parte. De aci fiecare bărbat şi fiecare femeie tind să se impună prin bani sau pentru bani, căutînd mijloace de „cucerire“ (?) sau lăsîndu-se „cucerite“ — „cuceriţi“. *Aceşti oameni sunt coruptibili în orice moment.* Traiul de concurenţă perpetuă, de „libertate“, asemenea luptei ce domneşte în hordele animale unde cel mai tare e şi cel mai mare, acest traiu duce la supărări, certuri şi ciocniri în sînul familiei, săpînd la temelia ei provocînd sterilitatea şi neîngrijirea materială şi morală a copilului, cum pot fi stăvilite divorţurile, crimele, în această situaţie?

Să ne îndreptăm însă privirea şi spre păturile de jos. Viaţa familiei păturii de jos se topeşte în sărăcie şi boli. Copiii în vîrstă de pînă la 2 ani mor, în ţara romînească, cu miile pe lună. Hrana proastă, bolile venerice, alcoolul, necurăţenia şi lipsa unei bune, elementare educaţii materne deschid prăpastia familiei ţărăneşti şi muncitoreşti. O jale te cuprinde cînd ştii cît de prolifer este poporul nostru şi cît de puţini rezistă asperităţilor vieţii. *Se desfăşură astfel un proces lent, dar îngroxitor în consecinţele sale, subminînd raximul Statului romîn: măcinarea morală şi biologică a Familiei romîneşti. Clasa de sus avînd mijloacele materiale de menţinere a familiei, avînd şi posibilitatea de-a se instrui şi de-a se educa în acest scop, coruptă însă pînă în măduva oaselor, liberalistă şi libertară, neglijînd în concepţie şi în practică instituţia familiei; clase de jos, ţărănimea şi muncitorimea, desfigurată de mizerie şi boli, pervertită de politiciani, ambele îşi pierd astfel suportul biologic şi moral: familia.*

Iată o problemă ce se aruncă asupra noastră, căci aşa trebuie să spunem, cerîndu-şi grabnica explicare şi rezolvare.

Observaţiunile de mai sus, de fapt revelatoare, nu voesc să fie decît un punct de plecare. Vom trebui, pentru a le privi pes-

www.dacoromanica.ro

te „mizeria zilei", să intrăm în teorie şi să facem puţină sociologie. . .

II.

Teoretic ni se pune problema de-a arăta în ce consistă instituţia familiei şi care este raportul ei cu Statul. Cari sunt legăturile între aceste două instituţii şi în ce constă influenţa lor reciprocă. Vom vedea cît de mult una are repercusiuni asupra celeilalte, dealungul istoriei. Vom trebui să sezizăm teoriile sociale cari au conceput un Stat neglijînd familia reală, desconsiderînd-o pentru a se dovedi simple visuri utopice. Spre a ne apropia de realitatea socială de la noi, indicată în cele de mai înainte, vom insista asupra situaţiei familiei în Statul modern, de după 1789. Astfel vom fi nevoiţi să arătăm faţă de cele existente, cum poate renaşte adevărata vieaţă a familiei. Renaşterea familiei, însă, se va înfăptui numai concomitent cu renaşterea Statului actual.

Considerate în ordine ierarhică primele forme de vieaţă socială sunt cele strîns legate de biologie. Dar societate umană înseamnă depăşirea cadrului biologic. Din punct de vedere biologic omul nu prezintă nimic nou faţă de animal. Şi din punct de vedere biologic-social omul ar trăi în societăţi identice societăţilor animale.

Sub raport biologic prima formă socială umană se încheagă prin diferenţierea indivizilor după sex şi vîrstă. Diferenţierea între bărbaţi şi femei, între tineri şi bătrîni, copii trebuie alăptaţi şi bătrâni ce trebuie îngrijiţi, duce în mod natural la legarea indivizilor întreolaltă. În mod spontan iau naştere nucleele de indivizi, cari un sunt, priviţi sub unghiul diferenţierii în sexe şi vîrste, niciodată autonomi, în sensul de-a se putea determina, după proprie voinţă, neţinînd seama de această diferenţiere. Deci legăturile biologice impun o strictă dependenţă a indivizilor, unul faţă de altul. (A afirma că indivizii au constituit societatea prin voinţa lor, că „mai întîiu" a fost individul, sunt naivităţi romantice, bune pentru a susţine acţiunea de răsturnare a clasei aristocrate franceze şi a institui conducereaburgheziei, care ayea să conducă „pe bază de contract social". Aceste prejudecăţi democratice — şi altele asemenea lor, mişună în cărţile noastre de şcoală înfiltrînd în mintea tineretului o mentalitate viciată din capul locului).

Prin diferenţierea „naturală", biologică a indivizilor se pun bazele formei sociale — familia. *Proprio xis familia nu este în-*

www.dacoromanica.ro

că deplin conturată, numai pe aceste baze pur biologice, statice: Formele ei află contur prin ocupația diferită a membrilor familiei. Dacă prezentarea deosebită biologicește între bărbat și femeie este un element de cimentare socială, ea există și la animale, ea nu este specific umană. Forma definitivă a familiei se naște *prin faptul că individul bărbat spre deosebire de individul femeie se adaptează diferit mediului.* Avem dela început, prin urmare, o diferențiere a muncii. Și faptul acesta este esențial în constituirea primei forme sociale umane: familia. Prin natura sa biologică și psihică bărbatul are altă ocupație iar femeia alta. Niciodată femeia nu poate îndeplini rolul bărbatului fiind dotată cu alte calități. Bătrînii nu pot îndeplini aceleași munci ca și tinerii. Copii nu pot avea aceeași influență asupra familiei ca și bătrînii. Surprindem în această primă formă socială un nucleu, care cuprinde diferite activități: bărbatul îndeplinind funcțiunea de conducător, de apărător al familiei, femeia funcțiunea de îngrijire a copiilor, efectuînd munca de casă, bătrînii fiind forța legiuitoare, morală a familiei. Comparată cu activitatea societății mari (națiune, Stat) vom găsi o foarte elocventă asemănare între diviziunea muncii în familie și cea în națiune: activitate politică (bărbatul), activitate economică (femeia și bărbatul), activitate morală, juridică (bătrînii).

Față de Stat familia are două mari roluri: rolul perpetuării indivizilor sub raport biologic și rolul de-a introduce prin educația familială pe individ în societate, după natura sexului și a vîrstei sale. Legătura dintre familie și Stat este atît de organică, încît în mod fatal schimbările aduse în Stat au repercusiuni asupra acesteia și invers — orice perturbații în viața familială aduc prejudicii Statului.

În societățile mai puțin complexe, față de cele în cari trăim noi, viața familială a avut nu numai repercursiuni mai puternice asupra societății mari, ci adeseori se identifica cu aceasta. Astfel clanul, tribul, fratria, gințile se înfățișează ca o asociație de familii descinzînd din una și aceeași familie sau nefiind decît un singur mare grup familial.

Fundamentarea familială a societății antice la Greci și la Romani ne-o arată clasica lucrare a lui Fustel de Coulauge: „Cetatea antică". Această operă demonstrează nașterea cetății antice ca o formă evoluată a familiei, avînd zei protectori, cari își află originea chiar în strămoșii conducători ai familiei. *Astfel cetatea antică, departe de-a fi o urbe cosmopolită și un conglomerat*

www.dacoromanica.ro

de desrădăcinați, avea la temelia ei dinamică mistică a strămoșilor, conștiința unității de sînge și de graiu. De subliniat este că fundamentarea Statului prin familie nu s'a manifestat în societatea antică numai sub raportul biologic, sexual, ci preponderența cade asupra puterii spirituale familiale.

Baza cetății antice este cultul strămoșilor. Acest fapt ni se pare mai ales demn de relevat pentru că toate teoriile și reformele sociale, din antichitate pînă azi, cari au crezut că rolul familiei se poate reduce la legătura dintre sexe, greșesc fie cu intenție calculată, fie din cauza ignorării adevăratei constituții a acestui organism social.

Raportul dintre familie și Stat pune o problemă îndeajuns de dificilă. Ea apare acum la filosoful antic Platon. Acesta se străduia să arate cum poate fi înfăptuit un Stat, în care întradevăr să domnească dreptatea. . . Pornind dela o imagine ideală a Statului și procedînd după analogie cu funcțiunile psihice ale individului, Platon ajunge să-și imagineze un Stat, în care familia să se identifice chiar cu Statul. În loc să avem mai umlte familii cari duc lupte întreolaltă, fiecare cere pămînt în mod individual, să prefacem însuși Statul într'o mare familie. Această transformare i se părea mai ales necesară pentru clasa războinicilor. Ei nu vor fi decît rude, vor trăi ca frații, fiecare va vedea în celălalt fratele său. Platon intră pînă în amănunte asupra organizării unui astfel de Stat. Educația de Stat avea să fie aceea, care va modela astfel pe indivizi, încît din grupuri antagoniste ei vor forma o singură mare comunitate. Astfel dela filozoful antic se pune problema: *poate fi extinsă comunitatea familială dincolo de închegarea ei concretă?* Pot fi raționalizate funcțiunile indivizilor într'un Stat, în așa grad, încît să se neglijeze nucleele familiale existente — și ce șanse de echilibru poate avea o astfel de societate? Cetatea antică reală, istorică, era constituită pe bazele spirituale ale familiei, dar ea n'a distrus nucleele familiale componente. Deci raționalizarea funcțiunilor sociale: militare, economice (educația și vieața luptătorilor, a muncitorilor, repartizarea bunurilor materiale) nu trecea pînă la fărămițarea nucleelor familiale, ducînd spre o comunitate aproape mecanică, abstractă, în care să stăpînească un regim universal, egal pentru toți. Raționalizarea socială pleca de la realitatea familială și se broda pe ea. Acest raport dintre familie și Stat, de cele mai multe ori antagonist, Platon îl rezolvă greșit prin identificarea familiei cu Statul. El însuși și-a dat seama de utopia „Statului"

www.dacoromanica.ro

rău descris în „Politeia" şi, mai în vîrstă fiind, a scris o a doua mare operă „Legile" (Nomoi) în care atenuează în mare parte ideile din Politeia. Aceasta, după ce încercase şi nu reuşise să pună în practică Statul său ideal.

La Aristotel, care este spirit mai mult realist, cercetător al realităţii, nepermiţîndu-şi prea mult construcţiile ideale, familia constitue elementul de bază a Statului. Statul este compus din familii. Educaţia cetăţeanului se bazează pe educaţia familială Una nu eclipsează pe cealaltă. Concepţia aristotelică despre Stat este emanaţia societăţii antice din timpurile ei de înflorire. Epoca de disoluţie a cetăţii greceşti, dar mai ales cea de „cădere" a imperiului roman se manifestă prin demoralizarea vieţii familiale. Disoluţia se observă în legăturile slăbite dintre membrii familiei, raporturile dintre bărbaţi şi femei ajung la cel mai cras libertinaj. În momentul acesta apare creştinismul.

Concepţia nouă despre viaţa adusă prin creştinism a avut repercusiuni asupra familiei şi asupra Statului. Învăţătura creştină concepe lumea umană ca o familie mare întemeiată de Tatăl, capabilă de mîntuire după ce a căzut în păcat, prin jertfa Fiului. Prin creştinism familia îşi află un simbol nou, femeia şi copilul sunt puşi alături de bărbat ca suflete egale în faţa Tatălui ceresc. Se introduce o nouă împrospătare a vieţii familiale dîndu-i un puternic suport moral, religios. Familia creştină se desăvîrşeşte în parcursul evului mediu. Între Statul condus de puterea temporară a principilor şi între familie se încheagă o puternică legătură prin aceaşi semnificaţie transcedentă, creştină. Cununia ca şi botezul noului născut sunt taine creştineşti. Statul însuşi îşi găseşte un rost pe această lume prin închinarea vieţii sale, politicii sale, menţinerii şi răspîndirii credinţei religioase.

Odată cu renaşterea — epocă păgînă în dorinţa omului de aş căuta principiile şi normele nu mai mult în cer, ci pe pămînt — individul începe să se manifeste pluriform, devenind tot mai mult un element dinamic, răscolitor, tinzînd la o autonomie, care va duce mai tîrziu la prăbuşirea valorilor vechi. Şi întradevăr de la revoluţia franceză şi pînă la războiul mondial, concepţia care domină societatea europeană este cea individualistă. *Statul democraţiei moderne nu mai este închegat pe baza vieţii familiale ca cetatea antică şi nici pe baza principiului creştin, care dăduse şi familiei şi organizaţiei politice un rost spiritual, ci pe baza concepţiei liberaliste, care declară Statul compus din indivizi legaţi întreolaltă printr'un pact fundamental în*

www.dacoromanica.ro

vederea fericirii proprii. Această concepție despre Stat a dat o lovitură puternică familiei. Și nu pentru că ar fi legiuit distrugerea acesteia, ci pentru că a nesocotit realitatea ei, implicit cea a națiunii, căci națiunea nu este decît grupul familial extins, păstrînd însă conștiința descendenței și istoriei comune. Accepțiunea ce se dă cuvîntului națiune în Statul democrației moderne este cea de unitate politică pe bază de constituție (contract). Deci individul intră în sînul unei națiuni în urma drepturilor juridice și nu prin naștere, ceea ce în Statul antic, democratic, n'a existat. *Astfel importanța vieții familiale-naționale scade pentru că educația națională poate fi facută indiferent de naștere și origine, trecînd peste educația familială!*

Odată aceste principii înstaurate consecințele practice au început să se manifeste tot mai mult printr'un fenomen general de anemiere spiritual-morală. Familia mai ales, prin condițiunile economice ivite, deveni tot mai mult o *asociație liberă*, întemeiată pe un joc instabil de interese tot mai mult materiale și instinctuale. De altă parte izvorînd din același principiu abstract de-a considera societatea formată din indivizi, procedînd schematic și operînd cu formule, s'a ajuns la teza emancipării femeiei, considerînd-o pe aceasta de aceeași constituție psihică și de aceeași reacțiune în fața mediului ca și bărbatul!

Astfel femeia se depărtă, în democrația modernă, tot mai mult de sensul ei în lume și deveni un simili-bărbat ocupînd locuri și funcțiuni sociale incomptabile cu natura ei.

De aci nucleul familial slăbi prin independența femeii față de bărbat, educația copilului fu neglijată, farmecul căsniciei se palifică, mediul sentimental unificator deveni tot mai puțin interes. (Mediu sentimental nu numai în sensul erotic, ci și casnic, ca de pildă iubire de copii, de bătrîni). Fenomenele cari ilustrează familia modernă produseră o emancipare prematură a copilului față de părinți, o depărtare prea repede a unei generații față de cealaltă. Dar pierderea coeziunii familiale pe lîngă consecințele morale avu și consecințe biologice. *Odată cu destrămarea unității morale a familiei se produce și o scădere a natalității și o diminuare a vigoarei tinerei generații: copii subalimentați, încărcați de boli moștenite, precoci de slăbiciune, etc.*

Alături de această situație a familiei moderne apar teorii și reforme, cari concep un nou Stat, în mare parte întemeiat pe o nouă reglementare a vieții familiale: teoria Statului comunist Cartea reprezentativă a acestui curent în ce privește familia și

www.dacoromanica.ro

Statul este „*Originea familiei, a proprietății private și a Statului* de *Friedrich Engels*, tradusă și în romînește prima dată în revista Contemporanul (1885 1886) de către Ion Nădejde și apoi în 1920 de către S. Emil, apărută în „Biblioteca socialistă". Comunistul german F. Engels pleacă de la rezultatele cîtorva cercetători ai originii familiei. Opera lui *Bachofon* „*Matriarhatul*" (*1861*) arată că hotărîtoare pentru evoluția familiei a fost femeia, ea fiind și conducătoarea autoritară în primele forme familiale (matriarhat). Un aport deosebit de important, pentru Engels, constitue cercetările lui *I. F. Mac Lennan*, arătînd formarea grupurilor familiale endogame și exogame (căsătoria exclusivă cu femeile din același clau sau exclusivă cu cele dintr'un clau străin) și trecerea familiei spre monogamie prin forme de poliandrie și poligamie.

Prețioase, mai ales, sunt cercetările lui *Morgan* în lucrarea „Ancient Society" (1877), cari au adus un material documentar extrem de interdsant asupra familiei la popoarele așa zise primitive.

Friedrich Engels reține datele asupra originii familiei după acești autori, pe baza cărora, caută să-și întemeieze teoria asupra sorții familiei în Statul comunist. Nașterea diferitelor forme familiale, după Engels, se explică prin schimbările și contingențele economice. Monogamia, în felul în care aceasta apare în antichitate, rezultă din cumularea bogățiilor, din înmulțirea mijloacelor de traiu, cari ajung la un moment dat în stăpînirea unui singur individ. Prin puterea economică respectivul bărbat își permite să decreteze ca proprietate exclusivă o singură femeie. Astfel femeia, copiii, robii, averea în general, constitue familia. Sensul acesta îl avea familia mai ales la Romani. Monogamia modernă, afirmă Engels, este o formă familială avansată față de monogamia din trecut. Căsătoriile în antichitate ca și în evul mediu se decideau de către părinți și copiii erau deplin mulțumiți. Ceea ce poate fi numit iubire între soți este un apanagiu al timpurilor moderne. Monogamia, care este emanația cumulării averii individuale, fiind „condusă" de tată, soț, în mod fatal duce la primele antagonisme sociale între bărbat și femeie, copii și părinți, constituind un permanent focar de neînțelegeri și de ură socială. Familia burgheză bazată pe proprietatea individuală conține în nucleu relele marei societăți capitaliste, zice Engels. Pentru aceasta forma ei rigidă, „ipocrită" trebuie distrusă pentru a deschide drum adevăratei familii, familiei libere, consistînd în legătura fără prejudecăți economice între bărbat și femeie. Odată averea materială a

www.dacoromanica.ro

Statului fiind a tuturor, vieaţa familială se va manifesta sub o formă „pură“ de erotic şi sexual, independentă de orice impedimente de clasă, rang, avere, etc

Teoria determinismului economic este corolarul democraţiei moderne trăgînd ultimele concluzii ale premierelor revoluţiei franceze. Raportul dintre familie şi Stat aste privit în „nuditatea“ sa în Statul modern. S'a ajuns astfel la concepţia vieţii familiare „pure“ desbrăcată de orice antonomie, înţeleasă simplist ca o instituţie de legături instabile dictate numai de instinct. Redusă numai la această funcţiune biologică, familia Statului comunist se întoarce la formele ei primitive. De aci, pentru Engles, studiul formelor originare ale familiei a fost atît de necesar. . . . Dar reducerea funcţiunii familiale numai la cea biologică, după cum am arătat în cele antemergătoare, înseamnă desconsiderarea esenţialului vieţii familiale, ducînd la o decădere chiar biologică a acesteia. Există o interdependenţă între indivizii de sex şi vîrstă deosebită de natură psihică, volitivă, în sensul că fiecare îşi are un ait gen de ocupaţie. (O sociologă germană făcea o admirabilă paralelă între bărbat şi femeie, numind bărbatul „logosul“ iar femia „erosul“. Femeia este prin excelenţă iubirea: iubirea faţă de copii, faţă de bătrîni, iubirea faţă de bărbat. Munca femeii trebue să poarte pecetea acestei trăsături fundamentale. Niciodată bărbatul nu va pûtea înlocui migala, risipirea de sentiment a adevăratelor femei, atunci cînd fac un lucru frumos, atunci cînd învălue viaţa casnică prin simţirea lor. Bărbatul în schimb este logosul: orientat raţional, matematic, tocmai prin aceste însuşirî de multe ori mai depărtat de realitatea concretă ca femeia. Bărbatul are însă privilegiul abstracţiunii, dar mai ales privilegiul obiectivităţii. . . .)

Mai mult decît deosebirile aceste, istoria ne arată că familia antică şi mai ales cea creştină îşi au un rost adînc moral, spiritual.

Memoria morţilor casei, respectul bătrînilor, ierarhia între membri familiei, toate aceste sunt elemente spirituale fără de cari nu putem vorbi despre familie. *In acest sens educaţia familială este de neînlocuit prin alte medii educative. In familie se cimenteazâ primele valori sociale şi morale, legînd strîns individul de colectivitatea familială şi prin aceste de colectivitatea naţională respectivă.* A trece peste acest considerent înseamnă a prilejui incontinu oscilaţii sociale prin desrădăcinarea şi libera fluctuaţie a indivizilor. Şi aci greşeşte determinismul economic fundamental.

www.dacoromanica.ro

Reacțiunea față de formele hibride ale vieții familiale a venit, în Europa, în ultimul timp prin ideologia curentelor de dreapta. Acolo unde noua concepție despre viață a fost instaurată se clădește temeinic la renașterea vieții familiale, încurajînd-o, purificînd-o și mai ales tinzînd la regenererea mamei și a copilului.— Astfelse face în Italia fascistă, astfel în Germania.

III.

Să ne întoarcem însă la punctul nostru de plecare privitor la viața familială în Romînia, Epoca modernă a istoriei Romînilor se desfășură sub hotărîtoarea influență a Apusului. Viața socială se schimbă într'un ritm destul de scurt adoptînd formele civilizației apusene. Introducerea formelor noui de organizare politică a exercitat prefaceri și asupra familiei romînești. Saltul de la viața de tradiție a poporului spre organizarea liberalist democratică a Statului, trebuia să-și manifeste efectele și cu aspectele familiei. Libertățile pentru care lumea nu se pregătise deschid drumul libertinajului. De unde înainte clasa conducătoare boerească își trasase istoria pe o tradiție de prestigiu familial, noua elită conducătoare, a intelectualilor, în mod natural nu mai putea să-l aibă. Dar concepțiile umanitariste, libertățile civice și chinuitoare presiune economică se repercurtează asupra familiei clasei de sus permițînd căsătoriile fără deosebire de credință religioasă, de rasă, de origine. Astfel chiar militarii romîni, și doar armata trebue să fie elită și expresia celui mai curat naționalism, au contractat căsătorii cu evreice. Posibilitatea ușoară a divorțului, căsătoria civilă, sunt factori de slăbire a prestigiului și a vigoarei familiei.

Derivînd din aceste împrejurări lipsa educației familiale, materne este logică și explicabilă. Precum religia nu se poate învăța, așa și viața familială nu poate fi învățată, memorizată, ci deprinsă, asimilată prin habitudini. Or, fiind înșiși copii familiei prea puțin închinați spre o viață familială așezată, ordonată, morală, nu mai poate fi vorba de educația copiilor în acest sens, prin pildă vie. Divergențele familiale, în mare parte sporite prin faptul că ambii soți ocupă funcțiuni publice, libertatea femeii, care se vrea ori ce numai mamă nu, constitue piedicile unei educații familiale trăite, capabilă de creiarea și desvoltarea sentimentelor nobile familiale.

Problema familiei romînești se pune mai ales pe plan bio-

www.dacoromanica.ro

logic, sanitar. Din acest punct de vedere, cum am amintit, în Romînia suntem într'o situaţie întradevăr alarmantă. *Se impune o acţiune cît mai grabnică pentru a soluţiona practic situaţia sanitară a copilului, a mamei, mai ales în păturile clasei de jos.* Nu putem decît să indicăm cîteva dintre problemele cari ar trebui să ne preocupe imediat:

1. Problema mortalităţii copiilor romîni pînă la 2 ani. Aci ar trebui studiată hrana copilului, situaţia sanitară a mamei, bolile infantile, asistenţă la naşteri.

2. Tuberculoza şi bolile venerice în raport cu familia.

3. Alcoolismul şi familia. Problema stăvilirii alcoolismului care duce la sucombarea părinţilor şi la degenerarea copiilor. Femeia educată în sensul acesta va putea să fie un factor hotărîtor de extirparea alcoolismului.

4. Combaterea libertinajului, a mobismului şi a jocurilor de hazard. Acţiunea trebue îndreptată pentru „emanciparea" adevărată a femeiei readucînd-o la cămin, restabilindu-i prestigiul de mamă şi desvăţînd-o de apucăturile modelor şi a „siluetei". De altă parte trebue întreprinsă o acţiune autoritară împotriva asaltului la jocurile de hazard aducătoare a atîtor nenorociri familiale.

Regenerarea familiei romîneşti reclamă schimbarea cadrului general social, naşterea altui Stat pentru a oferi un alt mediu familial.

Statul nou ne va trebui să arate o deosebită atenţie faţă de viaţa familială. Ridicarea moralei cetăţeneşti în Romînia trebue să pornească de la renaşterea familiei. Trebue organizată această instituţie în aşa mod, încît ea să devină prima şi cea mai sensibilă şcoală a moralităţii, a iubirii de patrie, a jertfei pentru binele comun. In familie trebue să se inspire în sufletul micului copil primele valori morale, deprinderile sentimentelor altruiste bazate pe identitatea de sînge şi de moşteniri familiale comune.

Statul legionar va întreprinde o educaţie sistematică, susţinută de un idestructibil elan pentru a creia tipul adevăratei femei romînce: femeia mamă, femeia de simţire şi nu „sportivă", femeia căsniciei grele, femeia muncitoare a muncilor potrivite genului femenin. Asemenea o acţiune bine dirijată va îngriji de copil, oferindu i posibilităţile desvoltării corporale şi morale.

www.dacoromanica.ro

Vindecarea rănilor morale şi combaterea dezastrului sanitar al clasei muncitoreşti şi ţărăneşti va veni prin ridicarea familiei romîneşti. Între Statul romîn şi familia romînească trebuie să se închege o strînsă legătură de raporturi reciproce. Statul nou romînesc, pe care momentul istoric ni-l impune cu stringenţă, va reînstaura semnificaţia adevărată a familiei: rezervoriu creator de energii morale şi biologice.

Leon Ţopa.

Din lipsă de spaţiu „Revista cărţilor" şi „Revista revistelor în numărul viitor (6)

Cererile de abonament precum şi mandatele postale se vor adresa Administraţiei, „Însemnărilor Sociologice", Cernăuţi str. Baltinester 15, iar nu Redacţiei sau directorului revistei

www.dacoromanica.ro

Administratorul revistei noastre pentru Bucureşti este camaradul **St. B. ENACHE**, Bucureşti III. Str. Pepescu 21.

— Fiecare număr va avea cel puţin 32 pagini. —

— Manuscrisele nu se înapoiază. —

www.dacoromanica.ro